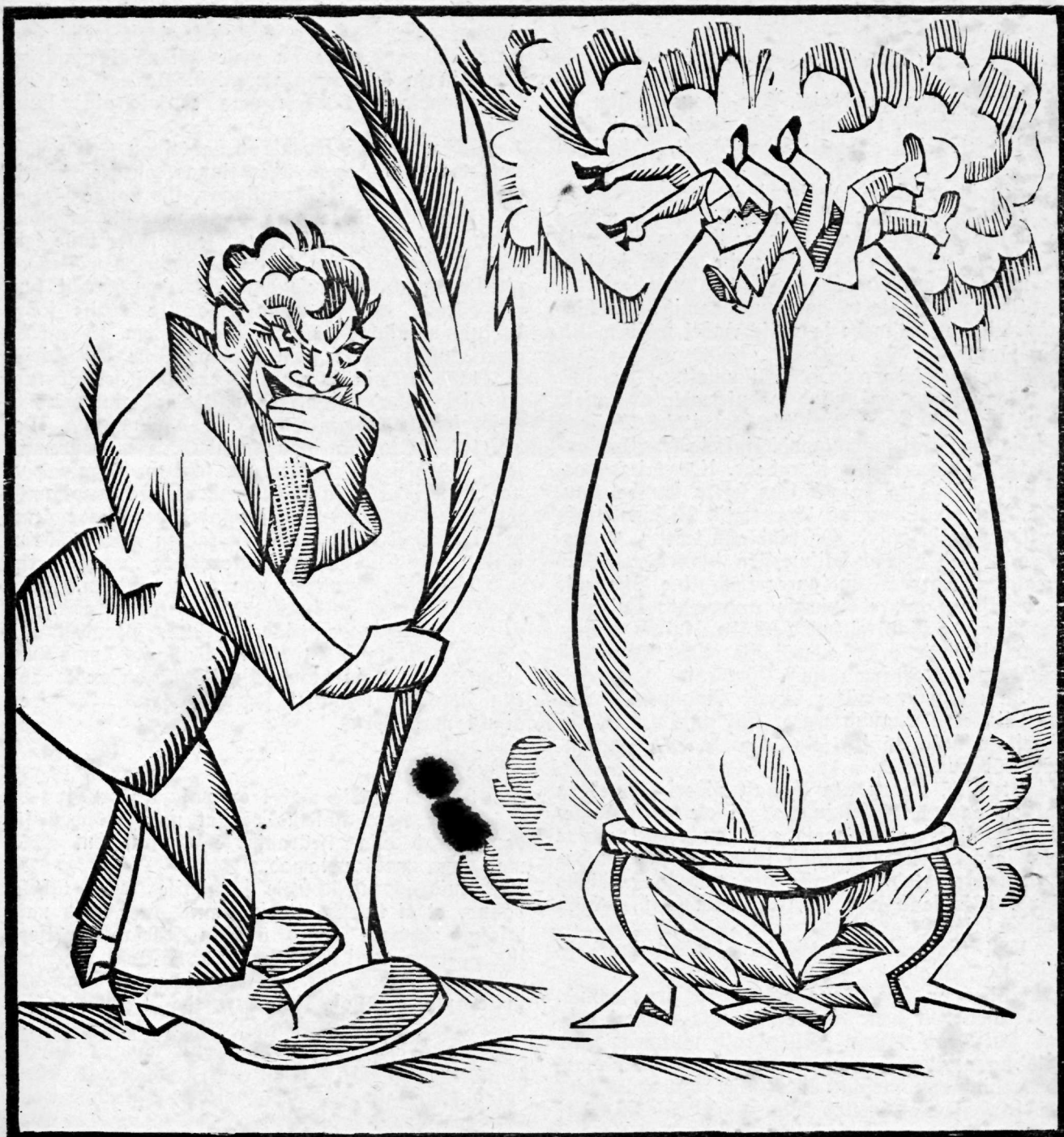

MEIE MATS

Tallinn, Harju t. 45 • Nädalleht • 19 aastakäik • 1921 • Märts, 26 • Nr. 12 (289)

Gori joonistus. E. Isoki puulõige.

Rõmsaid muna pühi!

Tellimise hind:

1 kuu — postiga 35 mk.

1 „ — postita 33 „

Wäljamaale 70 mk. kuus

MEIE MATS

Erapooletu nalja ja pilke
nädalleht XIX aastakäik

Toimetus ja talitus: Harju t. 45
Tallinnas

Tarvitamata jäänud kirjatöid
tagasi ei saadeta

Saadetawatel kirjatöödel peab
saatja täielik aadress olema

Sõprused.

(Pühadeaegne loeng.)

Kas on praegusel ajal, kus kogu maailm on täis kõriloikamisi, riidu ja pekstu veel kusaail sõpruse tunnet? Kas on veel seda kõrget, pühalikku tunnet?

Ma ütlen teile — jah on!

Waatame seda asja lähemalt. Sõpruse võime me kolme kategooriasse jagada: sõprus mehe ja mehe wahel, sõprus naise ja naise wahel ja sõprus mehe ja naise wahel.

Asjata muigate te, austatud daamid! Ma kinnitan teile, et ka mehe ja naise wahel võib walitse sõprus.

Waatame seda asja põhjalikumalt.

Nagu teada, on paljud looduseteadlased katseid teinud kassi ja koera koos üleskaswatada. Ja nad on häid tagajärgi saawutanud. Kass ja koer on saanud tihtigi paremateks sõpradeks. Koer aitas kassile hiiri püüda ja kass katkus koera kombel haukuda, kui kuulis warga lähenumist. Niisugust juhtumisi on palju olnud. On kindlaks tehtud, et kassid ja koerad warga haisust ära tunnewad. Võib arwata, et warastel on juures iseäraline lõhn, mis nii peenikene on, et inimese arenemata haisumise orgaanid seda kinni ei suuda püüda. Kui on olemas X-walgusekiired, milks ei wõi siis olla r-lõhna lained? Lõhnad ootawad oma Röntgeni.

Ja misugune pööre sünnib siis ilmas!

Siis ei ole muud waja, kui muusuta natuke inimest ja koke on sul selge, kes ta on — wõrukael wõi aus mees.

Ütelused, nagu: „ta lõhnab Siberi järele“ ja „tal on pankroti lõhn juures“ ei ole mitte luuletajate wäljaarwatud, waid neil on oma reaalne alus, ja seda on juba nüüd inimesed oma puudulikult korraldatud haisumise orgaanidega kindlaks teinud. Mis saab aga siis, kui leitakse üles kõik r-lõhna lained?

Küll siis lendab udest ja akendest fuuri ja wäikseid „ninasi“.

Naised on hea lõhna wäärtusest aru saanud. Nad teawad, et meie ajal ei hinnata midagi rohkem kui hea lõhna. Sellepärast utawad nad endid ka alati üle lõhnaõlides. Hea lõhn uimastab mehi, nagu mesilasi lille lõhn. Lill võib küll tühi ja kuiwaks imetud olla, kuid kui ta hästi lõhnab, lendab mesilane siiski juurde.

Aga, austatud daamid ja kawaleerid, ma näen, et olen oma loengu otsekohesest aineist weidi kõrwale kaldunud. See on meie kõikuwal ajajärgul loomulik ja te wabandate mind. Pealegi olen ma tööerakondlane. Läheme oma eesalgse aine juure tagasi.

Meesterahwa sõprust on kahtesugu — kui sõbrad elawad mõlemad ühes linnas, on see kohalik sõprus, kui teine elab pealinnas, siis kauge sõprus.

Kui üks sõber elab pealinnas, siis awaldub sõprus peasjalikult selles, et teine sõber talle iga-sugu ülesandeid täita annab — ta peab wõiduloosi pileite numbrid järele waatama, adwokaadi juures käima, kes sõbra ja selle ühe endise sõbra kohtuasju ajab, wõlglasti üles otsima ja mööda ametiasutusi sõbra asju ajama. Selle eest kirjutab talle prowintsis elaw sõber pikki soojalt tuntud kirje lubadustega, saata lähemal ajal wärsket wõid, sealihha, weriworsti ja pool sülda puud. Wahel täidab ta ka oma lubadusi, mis juuremalt jaolt pühade eel sünnib, ja saadab sõbrale pool naela weriworsti ja suitsusingi, millede tarwitamise järele see kaks kuud haigemajas peab waewolema ja siis kohalt lahti saab, sest tal on moeks wõetud igaft saadetusest ka toenistuseandjale „matti“ wia.

Kohalik sõprus on aga palju lihtsam. Kahel ideaalsel sõbral on harilikult üks pidu frakk, mis nende sõpruse koos hoiab. Kui üks sõpradest abiellu heidab, saab ta fraki täielikuks omanikuks kuna teisele naine jääb. Harilikult on peale abiellu astumist ideaalsel sõprusel lõpp. Jääb weel ainult majasõprus.

*

Sõprus naiste wahel on palaw sõprus! Kui üks naistest abiellu saab, teine jääb üksi. Kui üks naistest abiellu ei saa, teine jääb üksi. Kui üks naistest abiellu saab, teine jääb üksi. Kui üks naistest abiellu ei saa, teine jääb üksi. Kui üks naistest abiellu saab, teine jääb üksi. Kui üks naistest abiellu ei saa, teine jääb üksi.

Kuid sõprusesidemetete sõlmimises tuleb tähelepanna, et ei tuleks ette juhtumisi, kus kaks naist lasewad kewade riided ühe ja sellefama rätsepa juures teha. Kui rätsep riided teisele pool tundi warem ära toob, siis on teine surmani haawatud ja sõprusel on lõpp. Kuid kui seda ette ei tule, siis jääb sõprus sõpruseks, kuni midagi ette tuleb.

Naiste sõprus võib ilgei nii kaugele minna, et kaks naist, kes üht näitlejat armastawad, ühendatud jõul talle pühadeks uued püksitraksid ostawad.

*

*

Sõprus mehe ja naise wahel...

Hm... No ja.

Kas wõib mehe ja naise wahel tõesti sõprus olla?

Minna kinnitan, et wõib olla.

Esiteks, siis kui naine on, nagu öeldakse „wana nõid“ ja tal on kaks kiwimaja, juustuwabrik ja pesukorwi täis raha.

Teiseks, kui nad on armastanud ja lahku läinud. Niisugusel korral öeldakse ju ikka: „jääme sõpradeks“!

Mis puutub mehesse ja naisesse, kes abielus, siis elawad nad, nagu koer ja kass. Alguks aga tähendasin ma juba, et sõprus koera ja kassi wahel on, wõib olla, kõige kõrgem aste sõpruselt!

Hono Lulu.

Eeskujulik ametnik.

(Naturaalne grotesk.)

Ta nimi oli Tõnts. Ja jääb sellega. Oigust ütelda ei olnud see kellegi elu, mis ta elas. See oli sapiline wõllanali. Ühe sõnaga — tal ei wõdanud. Ta oli katsumud seda ja teist, siit ja sealt, ent ikka oli ta saawutanud äpardusi. Ta oli olnud rehkenduseõpetaja kõrgemas tütarlastekoolis, kuid et ta ainult juurepanemist hästi tundis, muust „matematikast“ tal aga aimugi ei olnud, siis jäeti temaga jumalaga. Ta oli olnud laewakapteniks, kuid et ta laewa enne mereleminekut põhja ajas, siis pääsis ta eluga.

Kewadel aga lõi naine talle pesulauaga pähe ja see hoop oli saatuslik.

See hoop põrutas ta peas ilusa idee lahti. Ta hakkab fakiirikis. Sellega wõib kabareedes ja balaganides üles astudes raha teenida. Tal on kõwa pealuu ja see on peaaegu. Ta õpib weel mõne triki juure ja siis läheb lahti.

Ja Tõnts algas traineerimist. Ta harjutas pealuud. Iga päew jooksis ta pool tundi peaga wastu ahju. Kahe nädala pärast langes ahi sisse ja mattis enese alla silgusousti ja küpskartulad. Seekord löödi pesulaud ta pähe pilbasteks ja ta õõrus käsa. Temast saab peaga töötaja. Kuu aja pärast oli kogu ta häbelik mööbel pragusi täis ja kõrwalt toast kolisid üürilised wälja.

Tõnts karastas ta teisi kehast. Ta teatas oma kõrgeist eesmärgist abikaasale ja see aitas kaasa õrna armastuse ja sibulalõhnaga.

Tõntsu harjutused olid iga päew ühesugused. Ta tõi tuppä õuest kummutisahlitäre lund. Siis sõidus abikaasa ta pesundõruga woodiposti külge. Jalge alla pandi sahtel lumega. Ja Tõnts seis paljajalu lumes. Teine kord oli seisukord kaunis külm, kuid positsioone wahetada ei olnud wõimalik, sest woodi post oli tugew. Abikaasa aga ei liigutanud näppu, enne kui aeg täis. Kui aeg täis,

sai Tõnts lahti ja abikaasa tõi plekkwannitäre tulist tuhka. Nüüd tegi Tõnts oma tallad tuliseks. Kuid see ei olnud weel kõik. Siis toodi kastitäre pudelipõhje ja kõweraid naelu ja Tõnts kintfas nende otsas ühe ja kahe jalaga. Peale niisugust wäikest harjutust olid Tõntsu päkad kaunis edewad saabaste suhtes, kuid kui on käsil küünimine kõrgemate ideaalide poole, siis ei panda suurt rõhku niisuguste maisete asjade peale. Seda tegi Tõntsu selgeks tema abikaasa ja Tõnts sai aru, et see tõesti nii peab õlema.

Ka mõõganeelamist ja tulesõõmist ei jätnud Tõnts kahe silma wahela. Mõõka tal ei olnud, kuid abikaasa tegi kindlaks, et wikat on sama aus kui mõõk, sest wanal ajal tarwitasid sõdurid ka wikatid, kui puudusid mõõgad. Et Tõntsu ajaloo tundmine tume oli, siis uskus ta abikaasat ja neelas wikatit. See lõhkus küll suud, kuid seda ei wõinud pahaks panna. Lõhkise suuga läks sõõmine aeglasemalt ja see pikendas nautimist. Tulesõõmine oli natuke täbaram, aga läks siiski. Iga algus on raske.

Kewadeks oli Tõnts oma kunstis täiuseni jõudnud. Ta sõi tuld ja tõrwa, neelas mõõke ja wikatid, tantsis pudelipõhjade ja tuliste süte peal for-trotti ja lõhkus pea peal wankriaise ja ree-jalaseid.

Ta wõttis nõuks esineda oma kunstiga ühes suuremas kabarees. Ja esines.

Tal oli edu. Teda jumaldati.

Kord juhtusid nägema kaks suuremat „nina“ ta nummert. Nad olid üllatatud.

„Kui kõwa pea!“

„Ja sõõb tuld ja tõrwa!“

„Ja wõib paljajalu pudelipõhjade otsas kõndida!“

„Niisugust meest on meie tarwis!“

Ja need suured ninad kutsusid Tõntsu enese juurde. Et nii ja naa, jätke see kabaree kus seda ja teist ja tulge meie juurde ametisse. Me maksame teile palju suurema palga ja teil on palju parem elu ja nii ja naa.

„On teil mõne tsirkus wõi?“

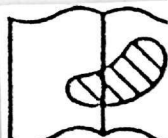
„Ei, me oleme ühe suurema ametiasutuse juhatajad ja meil on eeskujulikku ametnikku waja. Ja te olete eeskujulik ametnik igas suhtes!“

Kaubad löödi kokku ja nüüd on Tõnts tähtsal kohal. Ta saab suurt palga ja tal on wähe tööd. Ta töö seisab selles, et noorematele ametnikkudele oma kunsti õpetada — sest eeskujulikkude ametnikkude wäärtusest on aru saadud. Ja Tõnts on kindlasti usus, et ta töö wilja kannab.

Gori.

Noor poliitikamees: „Ja peale seda, herra arst, tunnen ka peas midagi niisugust...“

Arst: „Ma kinnitan teile, et seal mitte midagi ei ole!“

Eiswaldi joonistus. E. Isoki puuldige.

„No, on sul aga nina, nagu kure muna!“

„Jah, waata... naine andis mulle eile pühade musu!“

Elektriseeritud riik.

Meie paremad ja tugewamad pead murravad endid praegu selle kallal, misugusel teel on kõige parem Narwa kose põhjast elektrit kätte saada.

Tõnisson pani küsimuse weerema ja nüüd weerab ta ja kisub enesega kaasa kõiki, kes riigi kulul sõita armastavad. Ja kui see sõit ükskord kosest alla weereb ja elektrini jõuab, siis pilluvad „passašeerid“ elektrit kose põhjast riiki mööda laiali ja siis ela ilmas nagu pulmas. Ma arvan, ma ei ekhi mitte, kui ma seda ilust aega järgmisena ennustan:

Terwe riik on täis elektrit. Ei ole enam mingisugust kunstivoolu ega poliitilist voolu, vaid on üksainus elektrivool ja see vool woolab wahetpidamata ühest riigi piirist teise. Inimesed elavad ainult elektrist. Ütleme näituseks, lähed sa restoraani ja tahad söögiju eemale peletada. Kelner toob sulle wäikse aparadi, mis ühendatud traadi teel Narwa kosega ja millel isearaline tila küljes. Selle tila paned sa suhu ja paari sekundi pärast on su kõht elektrit täis. Sa waotad elektrit nupu peale ja samal silmapilgul kargab kelner sinna. Sa nõuad arwet. Kelner ulatab sulle arwe. Sa loed, paned siis kelnerile ühe paraja elektripirni nina alla ja lähed jälle

oma teed. Tahad sa sõita, lähed nurgal seisma politseiniku juurde ja waotad ta nupu peale. Igal politseinikul on sellekohane nupp. Waotad nupu peale ja kõhe on woorimees seal. Sa istud sisse, woorimees wiskab hobusele peataie elektrisädemeid hammaste wahele ja sõit läheb traadita telegrafilise kiirusega. Üleüldse nupp on igal pool peategur. Nupu peale waotamisega wõid sa kõik saada. Lähed sa, näituseks, mööda pimedat promenaadi ja sulle tuleb wastu miljonär Spek. Sa waotad talle rusikaga ehk telliskiwiga nupu peale ja oled samal silmapilgul ta kaajasolewa raha seaduslik pärandaja. Ka abiellu istumine käib kiiresti. Tahad senisest naisest lahti saada, waotad mõne wäikse armsa asjaga talle nupu peale ja ta teeb tee wabaks. Tahad sa omale üht wäikest armast järethiljat saada, waotad jälle teatud nupu peale ja asi on tahe. Inimesel enesel ei ole midagi teha, kõik tööd teewad elektriparadid. Põlbu küntakse elektriga, lambaid niidetakse elektriga, piipu laetakse elektriga, habet aetakse elektriga, sigu tapetakse elektriga, ehal käiakse elektriga, truudust muratakse elektriga, samagonni aetakse elektriga, abielu rikutakse elektriga. Igal pool on selge elekter. Ounad,

Gori joonistus. E. Isoki puulõige.

LEDAWAD SEAD.

On otsustatud lubada sealih ja wõi wäljavedu.

Hallparun: „Sa nutad, et sa ja su lapsed täitsa nälga jääwad kui ma sigadega wäljamaale lendan... Ah, kes käskis sind nii rumal olla ja lapsi kaswatada — kaswatand sigu, siis oleksid su käbarad paremini käinud!“

pirnid, kuusekübäid ja torukübarad on täis esimest forti elektrit. Kewadel on tänawail elektrit põlwest jaadik. Waestele antakse iga päew kaks toopi elektrit leiva peale määrimiseks. Saunades on elektriwannid. Teatrites elektritoolid. Igal pool on elekter ja elekter. Ainult lambid on, nagu praegu, elektrist kuivad.

Iron Ducke.

„Meie Matsi“ ülikool.

I Semester.)

Raske on inimesel praegusel ajal ülikoolis õppida. Oppeabinõud, nagu raamatud, wihud, tint, fuled, gümnaasistkad, liköör, sigarid jne. on kalle kallid. Sellepärast peawad ka paljud õppehimalised koolist eemale jääma. Et neid aga mitte „kaduma“

lasta minna, katsume siin kohal väikest vastu- tulekut üles näidata ja paneme väikse ülikooli käima. Suurt me eialgu ei paku, sest suur tükk ajab suu lõhki. Sund on aga niihästi arstil kui adwokaadil waja. Kõigile, kes meie ülikooli „Lekt- siad“ põhjalikult omanud on, anname me cand. de jure nime ja kulleri pasji.

I. Lektšia.

Linn ja küla.

Linnaks nimetakse niisugust kohta, kus ka- keluse puhul linnawahti raske leida. Igal linnal on üks ema ja mitu isa. Linnaisad sööwad piru- kat ja teewad korteripuudust. Linnamajad on kõik arhitektide plaani järele ehitatud ja jellepärast ei ole neil mingisugust nägu. Majaperemehed on lü- gatud ja lõikamata juudid. Majad on linnas ena- miste mitmekordsed ja neis elawad mitmekordsed miljonäärid. Waesemad inimesed elawad waeste- maja aias puuotsas. Majade wahelt jooksewad läbi uulitsad. Uulitsatel jooksewad uulitsapoissid ja müü- wad paberossa. Uulitsa äärtel on trotuaarid, mis selleks on ehitatud, et arstidele teenistust muret- jeda. Linnas on ka wabrikud, kus streigitakse. Linna keskel on ametiasutused, kus inimesed ja- bas seistes oma kuldse nooruse mööda saadawad. Suures linnas on ka palju kauplusi, teatrid ja kinosi. Kauplused on kohad, kus kalli hinnaga odawat kaupa võib saada. Teatris saab kõhja ja nohu. Kino on koht, kuhu emad oma lapsed wiivad, kui neil juba silmad lahti on läinud. Jõgesi, mägesi, põlde ja metsse linnas ei ole. Mets- loomi on aga küll.

Metsinimesi võib ka wahel näha. Linnas on ka palju jalutuskohti, kus pimedal õhtul jalast kergesti võib ilma jääda.

Külas näeme me ainult talupoegade tareji, urtsikuid, onne, saune, laute ja sarasi. Kõik need ehitused on toredamad kui linnas. Kui külast keegi wõipüttide ja kanamunadega linna tuleb, siis on ta oodatud külaline. Külas aetakse puskarid ja popsnikka kohtadelt ära. Süüakse küla leiba.

Kuidas raudteel sõidetakse.

Wanasti, kui kõik inimesed tööd tegid, oli neil aega wähe. Et neil aega wähe oli, siis sõitsid nad hobustega ehk käisid jala. Nüüd ei tee ini- mesed enam tööd ja neil on palju aega. Ja nad sõidawad raudteel rongiga. Rong seisab koos wa- gunitelt ja weduritest. Wedur on selleks, et wa- gunisi kraawi wedada. Wagunis on esimene ja teine klass ja kupeed. Esimeses klassis sõidawad jäneseid. Kupees sõidawad need, kes lutikaid ar- mastawad. Waremalt sõitis rong tunniplaani jä- rele, nüüd sõidab tunniplaani rongi järele. Iga kahelikümne sammuga taga on jaam. Seal puhkab oma paar tundi ja wõtab wett. Wahel wõtab ka wäikse napsi — muudu on puud liiga kuitwad. Jaamades on ooteruumid, kus inimesed ootawad kuni rong kraawist wälja kangutakse. Ooteruumis kolab ka laialt plikasi, kes juhtumist ootawad, et

mehetele saada. Jaamades müüakse ka muu seas sõidupiletisi. Piletisi saab siis kui rong ära on läinud ja piletimüüjad „duraku“ partii wõidurikka lõpuni wiivad. Kui rong jaama jõuab ehk wälja sõidab, löödakse kella. Wahel löödakse ka mõnel taskust kell ja wiimane margalapp üle.

Inimene.

Inimesel on ihu ja hing. Ihu me näeme, aga hinge ei ole weel ükski näinud, olgugi et hing tihtilugu täis. Inimese võib kolme osja jagada: pea, kere, jalad. Pea on pealtnäha kaalika sar- nane. Wahe seisab ainult selles, et kaalikat küh- setada võib, pea aga kunagi küpsaks ei saa. Pea on seest igasugu sõnnikuga täidetud. Kellel jeda sõnnikut palju, sel kaswawad juuksed jõudvasti ja võib mitu korda aastas lõikust pidada. Seda pea poolt, mis wastu uulitsat on, hüütakse näoks. Ini- mesed on suuremalt jaolt kõik näost sinised. Näol kaswab nina ja habe. Nina on selleks, et aina- pidi wedada ja habe, et wõimalus oleks habeme- ajaja plikadele serwa wedada. Kooliõpetajal on habe selleks, et poisid wõiks sinna wibu sisse lasta.

Keres on igal inimesel süda, kops ja maks. Süda on inimesel kõwa, nagu kiwi. Kops on ha- rilikult üle maksja. Inimene elab suuremalt jaolt seni, kuni surm tuleb.

Magneet.

Magneet tõmbab raua oma juurde. Sakslastel olid wanasti kõik küünealused magneeti täis, mis igasugu raua juurde tõmmas. Niiviisi sündisid raud- sed rufikad. Nüüd leidub magneeti kõige rohkem kompassis. Näpupassis magneeti ei ole. Kompas on niisugune asi, mille abil plikadel kerge otju- sele on jõuda, kas kawaleeril „tina“ on wõi ei ole. Ka merimehed tarwitawad kompassi. Kompas abil leiab merimees wõõras linnas kerge waewaga res- toraani üles.

Põhja naba.

Põhja naba on koht kus maakera ära lõpeb ja uuesti otsast peale hakkab. Põhja naba on uuri- tud ja puuritud aga üles pole leitud. Põhja naba uurides on paljud oma naba ära wenitanud. Isegi ämmaemandad ei tea kindlasti, kus ta asub. Ai- nult umbkaudu arwatakse. Põhja nabal kestab öö pool aastat. Seal oleks öömajapidajatel lõikust. Ka päew kestab seal pool aastat, nii et päewawargad ei oleks seal kunagi puudust kannatanud.

Naba lähedal on alati wormaliste wehklemisti näha. Wormalised wehklewad seni kuni pilwedel närud taga, siis kaowad nad ära. Külmal on seal nii kange, et wõtab sõna ära niipea kui see juust wälja tulnud. Sellepärast on ka põhja naba üm- ber olem jäawali külmawõetud sõnu täis. Need sõnu nokiwad kajakad ja jääkarud. Naba lähedal on ka wahel lahtist wett ja siis ujuvad seal walas- kalad.

Walaskalad on suuremalt jaolt marineerimata ja nad toidawad endid peaasjalikult joonastega.

Põhja naba ja Lõuna naba on üksteisega väga sarnased jee suhtes, et neil mõlemil ühe mõistliku nabaga mingit sarnadust ei ole. Põhja ja Lõuna nabad arwas välja kuulus Egiptuse naabli-mängija Nabakadnetsar.

Gori.

—o—

Wingwindid.

Tallinna töolistemaja, mis sõja ajal ametiühisustele rekwiireeriti, sekwestreeriti ja okkupeeriti, on nüüd otjüstatud omanikule, Eesti laenu pangale tagasi anda.

Ametiühisustelased protesteerivad selle sammu vastu. Asi oli isegi Riigikogus arutusel. Seal seletati, et riigil võimalus puudub ametiühisustele sellekohast „paleed“ muretseda, waid ennem wõiks seda linnawalitsuselt nõuda. Nähtawasti asub ka linnawalitsus samal seisukohal, sest mille muuga seletada seda, et ühele agarale ärimehesle, kes kioski ehitamiseks „Rusalka“ juures meres, wedelewa laewa heresse, luba palus, „põhjusemõtteikust“ ära öeldi. Linnawalitsusel on wist nõu seda laewakere ametiühisustele tarwitada anda. Wõi hakkawad linnaisad seal juwel kuumaga päiksewanne wõtma ja koosolekuid pidama ja annawad raekoja ametiühisustele? Meie linnaisad lubasid ju enne walimisi suure suuga korteripuudust wähen dama hakata.

Reedel, 11. märtil olnud Pärnus kommunistide koosolek, kus, nagu „Tal. Teat.“ teatab, ka Soans kõnele n u d . Et Soans koosolekul kõneles, jelles ei ole midagi imelikku, kuid imelik on see, et Soans samal ajal ka Tallinnas Riigikogus koosolekul oli. Millega niisugust „kommunismust“ seletada? Kas tegi mõni algaja Soansi nimega omale reklaami wõi on sus meelt parandanud ja Tallinna Pärnu wahelisi proowireijusi telefoni teel tegema hakanud?

„Kajas“ kirjutab keegi asjatundja pika artikli pärlitest. Lõpuks annab ta nõu meie jögedes, eriti Pärli jões, leiduwaid konna karpe järele uurida, sest väga wõimalik, et nad wana kuulsust pärlrikkuse poolest uuesti tõendawad. Meie arwates on see töö liig tulikas. Ehtsam oleks mõne meie eakonna karpe uurimise alla wõtta, ehk leidub ka seal mõni ilus pärl — on ju seal tigusi ja muud sarnast elementi laialt. Ja tigud on ju need meistrid „pärlite“ peale.

Palju nurisewad, et meil hädalistest tarbeinestest suur puudus, kuna uhkuseasju rahkem kui „seisus“ lubab, leida on. Isearanis suurt nurinat on sünnitanud apelsiinid ja tsitronid, mis wiimasel ajal müügile ilmunud. Nagu me nüüd asjatundjalt poolt kuulda oleme saanud, on siin wäikse ekswarwamisega tegemist. Need wäikesed punased ja kollased kerakesed ei ole mitte apelsiinid ega tsitronid,

waid äralagunenud Marsi ja Saturnuse rõnga tükid, mis ühel pimedal ööl taewast alla sadanud. Et Marsi ja Saturnuse tükid mitte tarbeasjadest koos ei seisja, waid uhkuseasjadest, sinna ei wõi keegi midagi parata, sest me ei wõi ju mitte taewariikide „sijemistesse“ asjadesse endid j e g a d a . Need riigid lõpetawad siis meieiga igasuguse läbikäimise ja taewariik on meie eest igawesti kinni. Peab ikka poliitikamees olema, kuigi sind apelsiinidega rõõmustakse. Ka apelsiin on taewamanna.

Wer, Michjeff.

—o—

Päewamured.

Tallinnast.

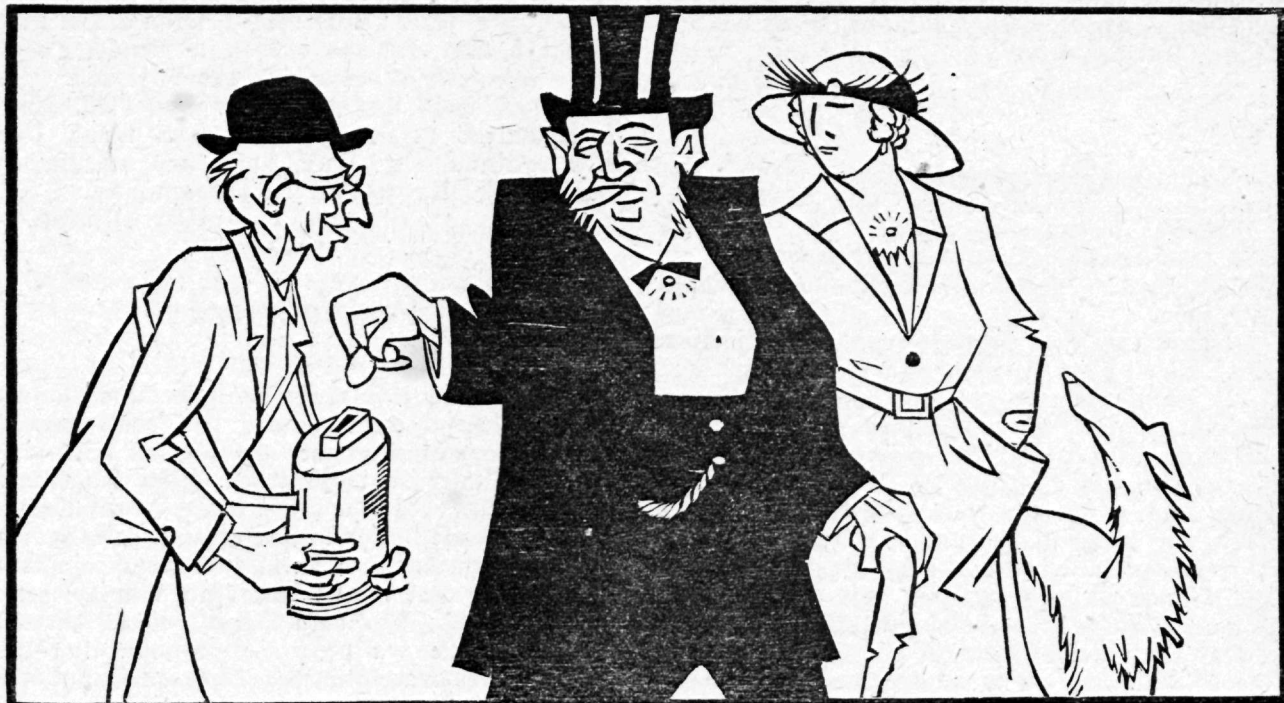
Sealiha ja wõi waba wäljawedu ei sünnita perenaistele suuremat muret, sest ega's siga ja wõi ainumad ained ei ole, mis raswast koos seisawad. Wõi asemel wõib väga hästi hülgeraswa tarwitada, mis odaw ja tulus. Ainus pahe hülgeraswa tarwitamise juures on see, et nim. rasw karwad kaswama paneb, nii et karta on karwast ajajärku, kus ka meie õrnem sugu karwaseks muutub, meesest rääkimata, kes oma palgast poole karwade pügamise peale ära peawad kulutama. Kust hülgeraswa karwakaswatamise wõim on tekkinud, selle üle lähewad õpetlaste arwamisest lahku. Eihuniki Moll arwab, et hülged jügamist armastawad ja et jügamine karwakaswu algnõudeks on. Näituseks jügab inimene tabanud äparduse puhul ainult pead, see on niisugust kohta, kus karwad kaswawad; muud kehaoja jügab inimene ainult siis, kui kirip (must ehk walge) on hammustanud. — Hülgeraswa sissewedu saab muidugi waba — ilma tollita — olema. Karwase ajajärgu ootel on habemeajajad otjüstanud walitsusele tänukirja saata, mis hülgenahasse saab köidetud. Kildkond rahamehi kawatses uut aktsiaseltsi „hülgede ühing“ awada.

Sealiha asemel on raskem ja keerulisem tarwisminewat aseainet leida. Siga on isesugune olewus! Kui ta elus on, siis sõimualune, surmalt aga — kõigi armuosaline. Tähendab — ka surmud seast ei räägita halba... Raske on niisugust looma leida, kui siga, kes nii head sülti annab ja keda ka sõimunimena wõiks tarwitada. Minu — kui wilunud perenaise — arwamine on, et sea aset meil tulewikus peab täitma konna. Wiimase kasuks räägivad järgmised asjaolud. Konna nime tarwitakse niisama nagu sea nimegi sõimufõnana. Kes pole kuulnud, kui peremees poppile „kuradi konna“ ütleb! Nii wõib meil julgesti tulewiku wäljamaa sea aset kodumaa konna sõimunimena täita. Teisjeks: konna reitest saab head sülti, mida ka hammasteta kodanikud wõiwad helpida ja raswoolluste rohkeuse poolest ei jää konna seast maha.

Nii wõiwad meie kodanikud rahulikult tulewikku waadata — sealiha ja wõi wäljawedu meile muret ei sünnita. Hülgerasw ja konna astuwad wõi ja sealiha asemel. Eitawad küljed on esimestel — juurenew karwakasw ja wõib olla tantsupalawik.

KAKS ILMA.

Gori joonistus. E. Isoki puulõige.

Ameerika rikkad miljonärid ohverdavad Punase Risti heaks, kes selle raha eest meie vaestele lastele varustust muretseb.

Meie vaestel miljonäridel on heldem süda ja nad ohverdavad Musta Kassi hoaks.

Gori joonistus. E. Isoki puulõige.

**HANS KRUUSI RAIDKUJU.
JAAN TONISSON EESTI KO-
DANLUSE JUHINA.**

Piiskar: „Mis sa teinud oled? Sa oled ta wal-
gest marmorist wälja raiunud, kuna sa pidid ta sawist
kokku mätsima selle eeskuju järgi!“

Wiimane ehk sellepärast, et rohke konna-liha tar-
witamisega inimesed hüppama hakkawad — sest
konn ei jookse, waid kargab. Mõni kartlik kodanik
wast arwab, et meie kõik wiimaks karwasteks
kargajateks muutume. Tühi puru kõik. Wõib ko-
guni olla, et konna liha tarwitamine karwakaaswu

koguni seisma paneb, sest konn on sile loom, nii
et meie kõik siledanäolisteks muutume. —

Wiljandist.

Minu südant täidab murega see kurb näh-
tus, et naislikumine Wiljandis nii wifalt edeneb.
Siin on küll afumas naiselts — aga ruumid ka

einelaud puuduvad. Teised seltsid on nimepidi sega-seltsid, aga juhatus ja ülekaal on meeste käes, nii et neil senini tarwidust ei ole olnud iseäralist mees-seltsi ajutada, nagu meil nais-selts on. Meie nais-selts peaks ka oma põhikirja seega täiendama ja allpool järgnevad paragrahvivid lisaks võtma:

§ 1. Meesterahwastel — poisimeestel — on õigus nais-seltsi kaaspüüdja liikmena sisse astuda, j. o. wastu wõetud saada.

Sellel paragrahwil oleks suured järeldused. Kõik wallalised neiu astuks nais-seltsi liikmeks, niisamuti ka kõik poisimehed, sest esimestel oleks lootus kergemini mehele saada, teistel — naist leida. Abielu soetamine peaks nais-seltsi kõrgem ülesanne olema.

§ 2. Liikmete lapsed loetakse sündimisest saadik seltsi liikmeteks ja saavad täiealuleni seltsi poolt toetusraha.

Märkus: See on ka mitteabielus olewate liikmete laste kohta maksew.

Selle paragrahwil mõju oleks suur — laste arv tõuseks perekondades ja väljaspool perekonda ja rahwaarwu suurenemine oleks kindlustatud.

§ 3. Seltsi liikmed on kohustatud lihtsalt riides käima. Kõik toredusasjad, nagu: boad, ehited, käewõrud on asjad, millede kandmine keelatud.

Kui see paragrahw maksma pandaks, siis wõiwad abielumehed kergemalt hinge tagasi tõmmata, kuna neiu kõhu saaks täis süüa ja isegi aluspesu muretseda.

§ 4. Romaanide lugemine on ainult neile naisliikmetele lubatud, kes ise süüa keedawad.

See paragrahw on ka ülitarwilik, sest praegu leidub küllalt niisuguseid perenaisi, kes romaani loewad, kuna teenija jõöki keedab.

§ 5. Keelepeksmine on keelatud.

See paragrahw kõrwaldaks kõige juurema pahe meie naisilmast. Keelepeksmine on niisamasugune wäärnähtus nagu suitsetamine (wiiruki suitsetamine wälja arwatud). Kes kord naiste kohwilauas on pidanud istuma, see teab, et keel wõib kõige walgema ligimese sülimustaks teha. Seni, kui see paragrahw weel maksma ei ole pandud, ei tohi naiste juttu uskuda.

§ 6. Näitelawal etteastumine on lubatud niihästi naistel kui ka neiuudel.

Sellel on oma head küljed. Abielumees näeb, et naine algaw näitleja on ja ei usu koduseid etendusi enam. Neiukestel on lootus rutem tanu alla saada sest näitelawal on wõimalus õppida ja tegelikult silmi teha.

Jatkub esialgu sellest pooltojinast. Loodan, et õrnem sugu minu ettepanekud wastu wõtab ja naisliikumisele seega suurt hoogu annab. Mina, kui naisolewus, tean, mis meiesugustele tarwis läheb. — Meie linnawalitsus peaks nais-seltsile prii korteri andma — näituseks: linnasekretääri elu-korteri raeokjas; Kojamehe kohuseid — nagu hobuste siku järewalwe — oleks ka wõimalik täita. Kui prii korterti ei ole wõimalik anda, siis wõiks nais-selts 1000 marka kuus maksta (prii kütte, wal-

gustusega), seega teeniks linn 300 marka kuus, mille eest wõiks linnawalitsusele ruume juure üürida. (Praegu saab linnawalitsus sekretääri korteri eest 700 marka — kütte ja walgustusega — kuus, kuna endine üürnik, kuus 2400 marka maksis.)

Üks asjalugu sünnitab ka weel õiglast päewamuret ja nimelt: lõbunaisterahwad ja lõbumeesterahwad; lõbu on lõbu — aga need haigused. Need ei sünnita wiist suurt lõbu — iseäranis weel perekonnas. Uskuge — sest Mullikas Maali kunaqi ei praali.

Maali Mullikas.

—o—

Kirjakast.

Peatoimetaja laskis mind piltilusa naissekretääri poolt oma kabinetti kutsuda. Siis palus ta piltilust naissekretääri minutiks kabinetist wälja astuda ja sõnas minu poole pöörates:

„Ma tahaksin ainult teada, kust te selle julguse wõtate, end poliitika asjade tundjaks nimetada! Teil ei ole ju poliitikast wähematki aimu! Üleeila kirjutasite te lehes, et rahwaerakond peaks agiteerimise korjnapühkijate diktatuuri maksmapanemiseks järele jätma, sellepärast, et uus riigikogu hoone ilma korjnapühkijate ehitamiseks! Ja eila kirjutasite te, et haridusminister Sitron ei peaks mitte tsitroonide ja apelsiinide sissewedu lubama, sest see on poliitika koolituppa toomine. Siis pean ma teile üttema, esiteks, et Sitron ei ole kellegi minister ja teiseks, et tsitroon ei ole poliitika! Te häwitate oma kirjutustega mu lehe ära!.. Te ajate lugejad lehe juurest minema. Midagi ei mõista te poliitikas. Isegi õnnetuste ja kuritöödega ei saa te toime. Te olete lahtilastud!“

Tal oli täielik õigus. Poliitikast pole mul tõesti aimugi. Walimistel olen ma hääletanud sõsise, maaliidu ja kristlikkude poolt. Ja mõnikord ei olnud ma üleüldse hääletanud. Kuid tulumaksu pean ma sellegi pärast maksma. Aga on siis sellepärast kohje waja lahti lasta.

„Saite aru, mis ma teile ütlesin?“ mürises peatoimetaja. „Teie olete lahtilastud!“

„Minu lepingu tähtaeg ei ole weel läbi. Mul on weel kuus kuud aega.. Wõi tahate te lepingut murda?“

Seda ta ei tahtnud. Rahuldatus läksin ma oma tuppaga tagasi.

Peale lõunat laskis ta mu uuesti kutsuda.

„Ametiwend Higistai lähleb homme puhkusele ja te wõite seni ta töö oma peale wõtta, et teile mitte asjata palka maksta. Saate aru?.. Tähendab, te olete nüüd „Kirjakasti“ toimetaja! Olete nõus?“

Muidugi olin ma nõus. Mina olen kohuse-truu inimene ja täidan oma kohust, üks kõik, mis amet mulle ka ei anta. Ma wõin ka neeger olla, kui ma seda olema pean.

„Kõige pealt olge hästi wiisakas!“ õpetas mind ametiwend Higistai, oma ametit üle andes.

„Meie lugejad on üks seakari ja nad kirjutavad niisugustest asjadest ja päriwad nõu, et isegi hul- lumaja kojamehele higi otsa ette tuleb, kui neid küsimusi loeb. Aga teha ei ole midagi — peab wastata katsuma. Siin, neis pakfudes raamatutes, leiate wastused kõigi küsimuste peale — hüvasti!”

Ma istusin laua taha, panin suitsu ette ja jatkasin poolelijäänud romaani lugemist. See on üks pikk romaan ja ma tean juba ammu, millega ta lõpeb, sest ma lugesein lõpu kõige enne läbi, kuid inimene peab ju oma waimu harima, muidu wõib ta toimetuse töögä peast ogaraks minna.

Ohtu kella kuue ajal tõi post pool puuda kirju. Kõik küsiwad ja päriwad nõu. Inimesed on kole uudishimulikud, nad tahawad igasugu lollusi teada.

Ma hakkasin lugema. Kirjades ei olnud midagi niisugust, mille peale wastamiseks mul neid pakse raamatuid waja oleks läinud. Lihksad asjad kõik, mida ma ammu tean.

Sellepärast kirjutasin ma wastuseks:

„S. G. Lai tänaw. Te wedasite kihla, mis päewal Rummu Jüri sündinud on. Nii palju kui mina mäletan, oli see üks ilus kewadene päew. Lõokefed laulsid, sirelid õitsesid, noh, seda teate te ju isegi. Te olete kihlweo hülgawalt wõitnud.”

Siis tulin ma arwamisele, et see küllalt wiisakas ei ole ja ma lisasin juurde:

„Muu seas näete te aga kahwatu wälja. Te peaksite paariks kuuks Krimmi terwisehallikatele sõitma.”

„Balesna tän. 15. Kudas apelsiini pudingit walmistada? Hm, peab see siis just apelsiini puding olema? Keetke „herkula“ suppi, see maitseb suurepäraliselt. Kõik suured isandad söowad seda. Terwisid papale ja mammale.”

Ma ei saa aru, mis ametiwend higitat nende pakfude raamatutega siin tegi. See on ju kõik nii lihtne. Ta on ikka üks wilets ajakirjanik ja muud midagi.

„Tanta Klaara. Millal järjekorraline sabatäht ilmub, sellest teatame aegjasti oma lehes. Käesolewa silmapilguni ei ole sellest weel midagi kuulda. Ma arwan, et sabatähte üleüldse ei tule. Kui tuleb, siis ilma sabata. Wähemalt ei ole diplomaatlistes ringkondades sellest midagi kuulda. Kui lähemaid teateid saan, kirjutan. Te lähete päew-päewalt nooremaks.”

„Sõdur K. S. Tindiplekke saab kõige parem riidetelt wälja põletamisega. Krokudille on kõige parem püüda õnega. Wäljamaa passi asjus pöörake linna föögimaja juhataja poole. Seal saate lähemaid teateid. Kihlweo olete wõitnud: Arhangel on Kaspia mere rannal. Kuradi hästi hakkas teile uniworm.”

Tähelpanemise wäärt, kui palju kihla weetakse. Aga et ma wiisakas pean olema, siis olen ma otsuseks teinud igapähele lasta kihlwedu wõita.

„Kuueteistaastane. Tulge isiklikult toimetusse. Wõtke tundemärgiks tahwel. Schokolaadi kaasa. Wäike ingel.”

„Kauaaegne lehelugeja. Kas on mõni enesetapja Priisimaja tornist alla hüpanud? Seda ei tea ütelda, sest ma olen alles teist aastat siin ametis. Kui aga keegi tulewikus hüppab, siis teatan teile õigel ajal. Kolumbuse muna kaalus 25 naela. Pinna ei ole mitte kohtuminister. Eduard Wilde ja Inglise kirjanik Oskar Wilde on wennad jah. Teie wõit. Peawalu wastu on kõige parem abinõu lutikapulbert tarwitada. Aga mitte rohkem kui kaks naela korraga. Hambawalu korral tarwitage kastoor-õli, kuid mitte rohkem kui pool toopi korraga — rikub närwid ära. Nägemiseni.”

„Perekonnaisa 740. Muidugi mõista wõib läbipõlenud elektrilampi weel tarwitada. Tahmaga mustaks määrda ja siis wõib eelolewat päikese-warjutust suurepäraliselt tähele panna. Kärbseseeni tunneb jellest, et neid süües inimene ära sureb. Laske poeg habemeajajaks õppida. Seni, kui inimestel habemed ikka kaswawad, on tal kindel teenistus. Südamlik terwitus prouale.”

Need inimesed ei küsi ega päri ju midagi nii hirmus lollu. Wäga mõistlikud küsimised. Ma ei saa aru, mis higitat nende wastu on! Ta on ikka üks iriseja ja muud midagi.

„Kõlbiselt haawatu 408. Ma ei soowita teile protsessina hakata. Wõtke puuhalg ja winnake prouale ligipähe. Ehk wirutage talle Jupiterinaga. Aga ärge irinat katki wiisake — peate wäljamaksma. Teiseks: Üle kolme isa ei maksa üles anda. Lapsele pange nimeks Monteprintu. Suudlen teie wäikest kätt.”

„Perenaine. Narwa maantee. Kameli karwu jaate iga apteekri käest. Pahaksläinud wõi jaate jälle tarwituskõlbulikuks, kui te ta mehele leiwa peale määrte. Odawa ja hea kübara jaate, kui te selleks raha laenate. Teil on meeldiw wäljus.”

„Maadeteadlane 3. B. Härjapea jõgi ei ole sügaw. Supelusasutuse ehituseks annan nõu. Terwisli.”

„Maikelluke 99. Te olete kihlweo wõitnud: „Lendawad sead“ on Jürgensteini kirjutatud. Kirjamärkide korjamine oli juba keiser Nero ajal moodis. Likköör ei sisalda alkohooli. Luuletust teie wanaema sünnipäewaks ei saa ma teile teha. Pöörake peatoimetaja poole. Magus ingel!”

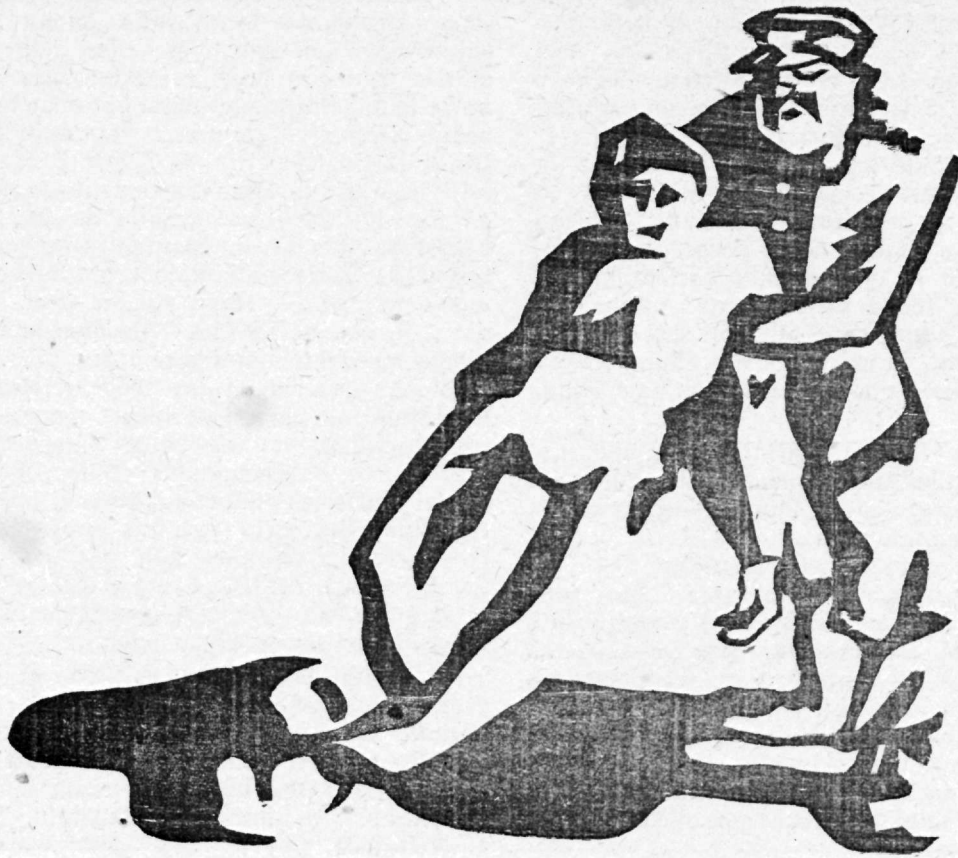
Ha, et mul waremalt seda meelde ei tulnud! Ma wõin talle ju rohkem rahwast kaela saata.

„Isand K. 3. Wiiejalaga wasikat ei olnud wiimajel põllutöö näitusel. Pöörake peatoimetaja poole.”

„Karli G. Markisett ei ole mitte maiustoit. Te wahetate ta wist marmolaadiga ära. Kui keegi furnuks on löödud, siis peab kohe politseiniku kutsuma. Te olete kihlweo wõitnud: meil on luba kahke naist pidada. Pöörake peatoimetaja poole. Suudlen.”

Mu töö oli tagajärge. Kõik teised lehed trükkisid mu wastused ära ja lisasid omalt poolt neile kolm õhkamisemärki taha. See on ikka see wiis

Eiswaldi joonistus. E. Isoki puulõige.

„Sa oled end pühade meeleolust täis kaaninud, nüüd kulub sulle wäike paast ära!“

Kui asi tähtis, ka peatoimetaja oli üllatud: ta andis mulle puhkust kuni lepingu lõpuni. Oma käega aitas isegi palitu selga. Ja waatas aknast järele.

Meie füüsilisel ajajärgul mõistetakse siiski veel waimlist tööd hinnata.

Ain — X!

—o—

Wäike projekt.

Tagaäetuna hurra-isamaalisest awikuismist, panen ette allpool järgnevaid wõõrakeelseid sõnu wastawate eestikeelsetega wahetada:

Autobiograafia — enesekiitus.
 Auto — laternapurustai.
 Arhitektuura — sawihunnik.
 Bankett — kühweldus.
 Deputaat — pühkikulutai.
 Fotograaf — palepilkaja.
 Intelligent — kõrtsiuhkus.
 Intendant — silmamoondai.
 Kantselei — ooteruum.
 Ooper — kõriorel.
 Trotuaar — sääremurja.

Holdri Hoi.

—●—

Tararabumbia.

Tallinna paatide omanikud jaatsid palwekirja linnawalitajusele, paludes linnamaksu alandust paatide pealt ja nimetades paate spordi abinõudeks. Linnawalitus lükkas palwe tagasi.

Ilus pühade kingitus, mis?

Kui minister Piip ähe oma kuulsamaist awamise kõnedest „maha suitsetas“, siis teadsid pealtkuulajad rääkida, et minister oli lubanud samme astuda, et muusika ja sport, kui suuremad kunstiharud Eestis, wäärilist toetust leiaks.

Nüüd aga teeb linnawalitus ministri lubadustele risti wasta.

Tramwai küsimus on kalewi alla jäänud, konna elusäratamiseks on ka wähe lootust ja nüüd olakse ka tagasitõrjum paadimeeste wastu. Huwitaw oleks teada, misjugu si liikumise abinõusi linnawalitus siis ükskord tarwitusele kawatseb wõtta? Rehepeksumasinaid wõi?

Palwekirja kirjutajaid on meil wist rohkem kui kõiki muid kunstnikka kokku. Teenistus on neil hea, sest praegu on niisugune aeg, kus ilma palweta palju teha ei saa. Palwekirja poeetid on ka omaks wõtnud loofungi: elagu wärske sea sõnnik! Et nende palwekirjad tihhilugu läbi ja läbi futuristlikud on, siis on ka neil mõju wähe. Siin

ei ole muidugi midagi inestada, sest meie ajal ei saada ju ikka veel kõrgeist kunstist aru. Ka ei tunne kirjanikud seadusi, kuid missugune poeet tunneb seadust. Hea seegi kui ta tähtedest mõned suu-remad tunneb, sest kunst ei tohi end ju mingisuguste seaduste alla painutada — ta peab waba olema!

Maainimesed peaksid aga enne kui nad „asja“ ajama hakkawad, järele kaaluma, kellele palwekirja kirjutamist usalwada. Üks parem palwekirja kirjutaja on tingimata Muots, sest teda kiidab isegi Soans. Ka tunneb ta hästi seadusi, nii et kiri isegi Rooma võib lennata. Ka Kingissepp kirjutab palwekirju, kuid need ei jõua eesmärgile — nad ei jää mitte ka Lewi alla seisma, nagu see ühele mõistlikule palwekirjale wiisiks, waid ku-kuwad otsekohje pöranda alla.

*

On otsustatud lubada sigade wäljavedu. Peab ütleva, et see samm on järelnõuetumata asutud. Seda sammu ei ole mitte igakülgselt järele kaalutud. Sellega on löödud kõige rängem hoop meie modern kirjanikele. Meie kirjanikke on ikka taga-kiusatud ja nende elu kihwtitada püütud. Neid on „Wanemuises“ pilgatud. Kurejaares mudaga loobitud, Swidrigailowi juures ilma jäetud toitwast karbonaadist. Ja nüüd lõppude lõpuks niisugune ränk hoop kui sigade wäljaveo luba. Kui sead wälja wiiakse, kust saawad meie luuletajad inspiratsiooni? Kust saawad nad wärsket sea sõnnikud. Alles hiljuti wõtsid nad omale lipukirjaks: elagu wärske sea sõnnik! ja nüüd peab see sõnnik surema ja ühes sellega ka luuletaja fantaasia. Kuna saame me niiviisi oma kirjanduse Euroopasse? Takistus takistuse peale.

*

Walgustuse reklaami tahab keegi ette wõtja Tallinnas asutada ja palub selleks rendile maatükka. Linnawalitsus awaldas selis põhimõttelisi nõusolekut.

Hm!.. Minu arwates on reklaamil, mis pimedas tehakse, palju suurem mõju!

Aukja.

—o—

Mälestusjannaste pealkirjad.

Rahwasaadiku: „Maga rahus. Terwe su elu on olnud unenägu!“

Toitlusministeerium: „Puhka igawesti, aga ära hapuks mine!“

Näitleja: „Wii läbi oma osa!“

Naise: „Ole truu! Ma tulen ootamata järele!“

Jõumehe: „Olgu sulle kerge see tuiskaw liiw!“

—o—

Kiri Tartust.

Tartus sünniwad suured asjad ehk wäikesed asjad. Wäikesed asjad ehk suured asjad. See tähendab, asi võib suur olla ehk väike, nii kuidas keegi sellest aru saab ehk kuidas keegi asja peale waatab. Näituseks, kui mõni korporant mõnele kaaswõitlejale mõne tohla nääle paigutab, siis loeb tohla saaja seda tingimata suureks asjaks ja kutsub helde kinkija kahewõitlusele rapiiride peale. No — jah. Ehk kui keegi minule „tola“ ütleb, siis pean ma seda tingimata suureks asjaks — suureks teotuseks, mille ees ilm mustenema peaks, sest ennast ei pea ma tolaks mitte mingil tingimisel. Kus sa sellega! Kui juba ise hakka ennast tolaks lugema, milleks sind siis teised peawad pidama!

Nüüd arwan ma, et igaühel on selge, et suur asi võib väike olla ja väike asi suur. Need asjad millest mina pajatan on tingimata suured. Milleks neid teised peawad, mis puutub see minusse!

Seda kirja kirjutama hakkates, wedasin ajalehe puhta serwa peal wäikesel kawa kokku, et juhtumisi mõnda tähtsat asja mitte wähele jätta.

Selles kawas on esimesel kohal sissejuhatus. See on harilikult kõige raskem ja ühtlasi ka kõige kergem osa. Jällegi — kuidas keegi asja peale waatab. (Pange tähele, et ma praegust kõik selle aja sissejuhatust kirjutam!)

Siis järgnewad:

2. Linnaasjad.
3. Teater ja muusika.
4. Turu ülewaade.
5. Boheemkond.
6. Wangimajade seisukord.
7. Akadeemia.
8. Kõik muu, mis ettepoole ei mahu.

Kui mõnele wast mõni päewakorra punkt ei meeldi, võib ta selle lugemise juures kõige suurema südame rahuga wähele jätta, minule ei tee see mingisugust peawalu.

Sellega on minu esimene päewakorra punkt — sissejuhatus — läbi.

Juba loogiliselt peab nüüd järgnema Linnas asjad, sest kiri on Tartust, Tartu on aga Linn, linnal on aga asjad. Nagu iga teiselgi wiisakal ja korralikul linnal, on ka Tartu linnal olemas walitsus, mis neid asju ajab, ja nagu igas teiseski korralikus ja wiisakas wõi wiisakas ja korralikus linnas, olid ka siin linnawolikogu walimised. Ja olid muidugi jälle suured wõitlused. Ja kõik seinad, tulbad, kuulutuste postid jne. jne. tapetseeriti üle kihutuslehtedega. Ja wäese elaniku filmad läksid kirjaks, nii et kõik need 1—2—3—4—5 jne. ta filme ees tantsumas hakkasid ja mitmesugused pöörased arwud sündisid, mis ei Marji ega kuu peal pole nähtud, ammugi siis veel maa-keral. Üks niisugune õnnetu elanik olla tuiskanud terwe walimiselehe kõige nimekirjadega tükis ümbrikusse, et ega küll küllale liiga tee...

Ja teine kirjutanud paberilehele kirju silmadega 11234567 jne. W. Rüütli tänawal oli põigiti üle tänawa tõmmatud pikk riide kangas, millel pleekinud tähtedega mustendas: „Tartlased, teie nr. on 7.“ Ja iga õige tartlane, kes nende pühalikkuude sõnade alt läbi läks, wõttis tingimata aukartuses mütti peast maha. Wanad eided aga, kelle silmad tähti ei seletanud, küsisid uudishimulikult lehepoiste käest, mis asja seal õige olla. Ja seda kuulda laades kõngutasid nad inestanut pead:

„Wõi mede nummer 7. Kae, kae! Aga mis asi tu seetse om?“

„Jaan, Jaan ikke...“

Eitede näod wenisid õndsale naeratusel.

„Wõi Jaan! No siis ta o ikke küll seetse.“

Ja siis läks iga eit ja taat ja andis oma hääle tingimata seitsmele.

Ja nii juhtuski, et „Jaani erakond“ jällegi esimesele kohale sai.

Jaan Tõnisson ja tartlased. Tartlased ja Jaan Tõnisson. See on ju niisugune lahutamata mõiste, et keegi wist küll Tartut ilma Jaanita ettegi ei suuda kujutada. Ja kui ka Jaanil igal pool mujal halwasti peaks minema, kui tal walitsustes ei wea, siis on tal koht, kuhu ikkagi oma pea wõib panna.

Ja nii siis — rahwaerakond sai esimeseks. See on traatitsoon. See on aktsioon.

Ja asjad lähewad nii, nagu nad ikka lähewad, s. t. nagu asjad ikka lähewad, nii nad lähewad, s. t. muudatust ei olnud, olid ainult walmimised, oli kihutustöö, oli wana linnapea ureks peaks walimine, olid kõikjugu muud walimised ja asjad lähewad nii, nagu nad ikka lähewad ehk — asjad lähewad ikka nii, nagu nad lähewad jne. jne. jne.

Aga see kõige wanem linnapea, see enne-endine linnapea, see harrastas hoolega „näitekunsti“ (synoniim — „balagaan“) ja ta peas liiguwad kõikjugu pöörased mõtted. „Pöörast mõtet“ ja t. sarnaseid mängida. Ja mängitakse nii, et toolid waatajate all, ja lambid laes, ja lubatud seinad, ja kiwised maskid seintel punastawad. Wõib olla, et see „Wanemuise“ neitsilikkuuse tundemärk on...

Oi — jah. Nii on need ilmalood.

Ja igakord peale sarnast juhtumist, tulen ma häbelikult hiilides teatrihoonest wälja, et ega keegi ehk kogemata ei näe, kust ma tulen.

Aga ühekorra siiski, ei tulnud mul wadjadust hiilida. Ei punastanud ka toolid, seinad. Siis mängiti mingisugust ühewaatuslist ooperi, milles olid ainult kaks tegelast ja need tegelased mõlemad olid — wäljast palgatud...

Aga muidu — muidu lähew kõik oma jõududega. O — jah... Ooperid tulewad mis mürtisuwad. Operettisi — neid ei jaks enam ülegi lugeda. Ja suurte juustega orkestrijuht, kelle juustekuhi muu kehaga sugugi proportsioonis ei ole, higistab nootide taga ja juhatab orkestrit ning lauljaid. Ja lauljad higistawad ka... higistawad ka. Ja pigistawad.

Ja kui nad küllalt ei suuda pigistada, lähewad

orkestrijuhi silmad punge, juuksekuhi kerkib, taktikepp hakkab ahwardawalt liikuma, puldi alt tuleb nähtawale rusikas... Ja kui see ka ei aita, siis järgneb läkastamise hoog...

Aga kunstiaustaja publikum istub kannatlikult... Mõni õrn hing, kes wahajal all puhwetis jõudnud käia, maitseb kõige magusamat und, lastes nina jalge wahese ripakile. Ja kui orkestris mõni wägew trummi mürts käib, siis ärkab õnnis puhkaja ja waatab ringi, kuhu pomm küll kukkunud ja kas aeg juba põgeneda.

Ja peale seda rasket tööd — etenduse waatamist, wõib iga hing enast all puhwetis karastada. Ja kui sul lauluhelid kuidagi ei taha peast lahkuda, uputa nad klaasi. Uputa nad klaasi, et sa õõsel rahulikult magada saaksid...

O — jah...

„Kelner — portsjon ooperi!.. On ta eht? Ei... Siis lubage mulle kaks portsjoni draamat... Aga soola tooge ka, ma armastan soolast...“

Kuid kelner, keda uulitsal ministriks wõiks pidada, wahyib juhmilt näkku.

„... portsjon ooperi... kaks portsjoni draamat?..“

„No — ja... Kas te aru ei saanud? Ja endil niisugune tark nagu?.. Wõi arwate, et ma wälja ei jõua maksta?.. Kähku portsjon ooperi!“

„Ah — soo...“ Kelneri nagu wenib laiale naeratusel. „Aru sain...“

Ja orkestri juure minnes käfib ta seda „Crawi-atat“ mängida.

Siis tuleb ta tagasi.

„Aga draamat... Mh, draamat küll ei saa!“

„Kuidas ei saa? Eri jutt! Ma tean, et saab!“

On warem saadud. Mine selle korporandi juure ja anna talle tohtlaks. Mina maksan...“

„Ah nii... Kähjuks ei ole see praad weel hästi küps ja ta on halwalt seeditaw...“

Kelner, näru, ei arnud mulle kahke portsjoni draamat! Aga ometi tahsin ma seda nii heameelega saada.

Noh, siis muretseme ise.

Ühe laua ääres istuwad korporandid, kel olid sinised mütsid.

Ja teise ääres rohelisted mütsid.

„Tere, austatud akadeemia kodanikud — roheline mütsi mehed! Kas teie au on teile kallis? Muidugi! Ma mõistan teie hingeelu! No, siis kuulake, mis ma teile tafakesti fosistan. Need seal, need sinised nimetawad teid kaabakateks ja lurjusteks. Ise kuulsin.“

Ja siis kadusin kähku. Warsti olin siniste juures.

„Tere, austatud kaaswõitlejad. Frei ist der bursch! Kas tunnete neid, neid rohelisti? Teate, mis nad teist räägiwad? Te olla kaabakad, lurjused. Ise kuulsin.“

Nii.

Ja ma sain draamat. Mitte kaks portsjoni, waid kakskümmend portsjoni.

Hm — ja.

aga küllalt teatrist ja muusikast. See võib juba terwisele kahjulikuks saada.

Jutustame parem õige wahelduseks väikese lookese.

Oli kord... Oli kord.

Oli kord üks luuletai Lisakuu ja nowellist Puukas.

Nad olid korra ja läksid korra mööda Tartu tänawaid. See oli kell 1 öösel.

Ja et maamuna pind konarline on ja see konarlus iseäranis Tartu tänawatel ilmsiks tuleb, siis toetawad nad teineteist, et ühisel jõul kergemini raskustest üle saada, sest — ühenduses peitub jõud.

Ütles Lisakuu:

„Armas Puukas! Öö on huu—huu. Taewas on huu—huu. Sugugi ei paista kuu—kuu...“

Wastas Puukas:

„Kallis Lisakuu!.. Ma ei kuule kultide serenaadi! Kuid mu armsam armastab väga kultide serenaadi... Tee on me jalge all kui sült... Ja kui me astume, wajuwad jalad sisse.“

Pajatas Lisakuu:

„Ma olen Lisakuu... Taewast ei paista kuu... Kuule, mis hooned see on?“

Wastas Puukas:

„Mu armsam armastab kultide serenaadi... Kultide serenaadi... Ja kui ma ei eksin, siis on see kohwimaja... Wir... wir... low... low.“

„Wir—wir—low—low! Resenie gotow... Lähe me Wir—wir—low—lowi, jooma weidi kohwi!“

Peale seda jutujamist hakkasid mõlemad tähtsad mehed „Wir—wir—low—lowi“ ukse peale põrutama.

„Mis see tähendab? Miks ei lasta meid sisse! See on arusaamatus! Wõi ei tunta meid? Wõi ei ole me küllalt kuulsad?“

Mõlemad tähtsad mehed pidasid nõu. Siis leidsid nad teise tee. Lõid akna katki. Ronisid sisse. Istusid lauda. Hakkawad kelneri hõikama.

Ja siis tulidki kelnerid. Aga need kandsid imelikul kombel politseiniku mundrit. Ja lõppude lõpuks said mõlemad tähtsad mehed uue elukorterid.

Siis laulis nowellist:

Päike tõuseb ja läheb looja wangimaja müüridel...

„Pea,“ hüüdis luuletai. „Ma teen ise laulu.“

Rott see jookseb wutt—wutt—wutt.

Naris mõni õletutt...

Kui laul walmis, tegid nad ühisel jõul wiisi ja laulsid. Ja laulsid.

(Järgneb.)

—o—

Kerisekiwid.

„Päewaleht“ kirjutab, et meie välisministri hoonel lehwib lipp, millest enam Eesti wärwe ära tunda ei wõi — olla nii ära pleekinud ja näruks muutund.

Aga, võib olla, ei olegi see Eesti lipp. Välisministri hoonel on mõne välisriigi

giga hea wahekorra foetamiseks selle välisriigi lipp üles tõmmatud.

Et lipp näruna, pole siis meie asi. Võib olla, peab mõnel riigil niisugune lipp olema.

*

Seesama „Pwllht“ kirjutab, et keegi ärimees olla tahtnud Kadrioru rannas wedelewasse praami karastawate jookide kioski peitada.

Sinn lükanud selle palwe tagasi, aga warsti kuuleme, et üks ärimees tahab Ruskalka ausamba juures olewate kummuli paatide alla „numbri tubasi“ awada, teine Peeter Suure ausamba otsa walgusreklaami lauda üles lüüa, kolmas tanki sisse kabareed asutada, neljas „Lühikese jala“ treppi-dele suwist liu-tees teha jne.

*

Nagu „Sots.“ teatab, jääb toitluswalitsuse wõi 1500 puuda siseturule. See kõlab natuke imelik. Kuna wõihinnad wõi wäljaweolua tõttu siseturul tõusewad, võib toitluswalitsus wiimaks weel kasugi saada. See käib ju seniste põhjusmõtte wastu.

Parem ikka wäljawedada — oleks jälle mille pealt kahju saada.

—ts.

—o—

Kuulujutud.

Rühm ärimehi kawatses põllumeestelst näituse hooned rentida ja seal meie kõrgema kihi esitajatele spordiõpetust andma hakata.

Ameerikast on spordi-instruktor kutsutud. Esimese kuu jooksul tahetakse noa ja kahwli tarwitamine läbi wõtta.

*

Raamot kutsutawat põllutööministri abiks. Nagu kuulda, tahab ta pearõhku selle peale panna, et talupoegadel heast kunstõnnikust puudus ei tuleks.

*

Kuldnohad, mis meie ajalehtede toimetused wälja lasksid, on ära lennanud. Nende asemel on tulnud kukulinud. Et nad õige tihti kukutawad, siis on toimetajate pead haiged ja nad näewad igas woorimehe hobuses kuldnokka — äralennanud ideaali.

*

Ushkisaia sööjad kawatsewad seltsi asutada. Seltsi nimi oleks: „Mustatööline“.

Hai-Rulla.

—o—

Maks maksmata.

Öösel tuigerdawad kolm lõbusas meeleolus noortmeest kesk tänawat. Kordnikust möödaminnes teeb see neile märkuse, et nad wõiks kõnniteel käia. Selle peale wastab üks noormees:

— Meil on linnamaks maksmata, ei wõi seal käia.

— Aga olge siis nõnda head ja näidake endi hõbuse passid siia! — Ütleb kordnik rahulikult.

R. K.

—o—

Geri joonistus. E. Isoki puukõige.

WALJAMAALE SOITES SOOWIME SULLE HAIÐ LIHAWÕTTE PÜHI!